

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ – у широкому розумінні – система педагогічних заходів, здійснюваних у освітньому процесі й спрямованих на визначення якісно-кількісних характеристик результатів його провадження.

Функціями педагогічного контролю є: *освітня* (стимулювання розвитку пізнавального інтересу та сприяння вдосконаленню навчальних досягнень здобувачів освіти); *діагностично-коригувальна* (визначення відповідно до освітніх мети й завдань якісних характеристик навчальних досягнень здобувачів освіти, виявлення й усунення недоліків у засвоєнні ними складників освітньої програми та/ або в методиці викладання); *навчальна* (навчання в процесі перевірки знань, зокрема самоконтролю й самооцінюванню, вмінню узагальнювати, доповнювати, ставити запитання й відповідати на них; розширення, поглиблення, систематизація і закріплення здобутих знань); *виховна* (формування у здобувачів освіти відповідальності, потреби в постійній самоосвіті й самовдосконаленні; заохочення їхньої активності); *розвивальна* (розвиток у здобувачів освіти психічних процесів – пам'яті, уваги, мислення та ін.); *мотиваційна* (стимулювання здобувачів освіти до підвищення рівня навчальних досягнень, формування в них навчально-пізнавальної мотивації); *прогностично-методична* (педагогічний аналіз (вчителем) освітніх результатів відповідно до застосовуваних у процесі навчання методів і засобів та врахування особистісних характеристик здобувачів освіти з метою визначення шляхів подальшого удосконалення методики навчання).

Реалізація функцій П. к. залежить від дотримання *дидактичних принципів* його здійснення, до яких належать: об'єктивність (неупередженість контролю, відповідність його єдиним вимогам і критеріям оцінювання); систематичність (регулярне здійснення контролю навчальних досягнень кожного зі здобувачів освіти на кожному етапі навчання); обґрунтованість (аргументованість оцінювання, ясність критеріїв оцінювання, застосування валідних і надійних методів та інструментів оцінювання); усебічність (повнота контролю, що передбачає оцінювання всіх складників освітніх результатів (знань, умінь, компетентностей здобувачів освіти) відповідно до вимог освітньої програми щодо змісту й обсягу передбачуваних навчальних досягнень); індивідуалізація й диференціація (індивідуальний підхід до оцінювання, зумовлений необхідністю врахування особистісних характеристик і особливостей здобувачів освіти в процесі добору й застосування методів контролю); дотримання етичних норм (педагогічна тактовність у процесі аргументації оцінки, доброзичливість у висловлюванні критичних зауважень і рекомендацій).

Зміст П. к. визначається нормативними вимогами освітніх програм і регулюється відповідними освітніми нормативними документами й розпорядчими актами. Види, форми й методи контролю визначаються дидактичними завданнями його проведення (див. Контроль успішності в закладі загальної середньої освіти).

П. к. як одна з функцій управління закладом загальної середньої освіти забезпечує всебічне вивчення й аналіз функціонування його та є одним із засобів зворотного зв'язку в процесі планування, організації й регулювання діяльності закладу, що передбачає збір інформації про хід і результати провадження освітнього процесу та оприлюднення результатів аналізу її з метою прийняття ефективних управлінських рішень щодо удосконалення цього процесу й забезпечення стабільності та результативної діяльності закладу освіти. Такий П. к. передбачає аналіз відповідності провадження освітнього процесу на усіх рівнях прийнятим управлінським рішенням, що регламентуються розпорядчими актами – програмами, стандартами, планами, інструкціями, рекомендаціями, наказами тощо.

Лит.: 1. Белікова В. В. Управління навчальним закладом: контроль в системі освіти : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во УПА, 2006. 290 с. 2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. Київ, 2007. 608 с. URL: <http://pidruchniki.Ws/12570107/pedagogika/pedagogika - moyseyuk nye>. 3. Онишків З. М. Основи управління закладом загальної середньої освіти. Тернопіль Навчальна книга – Богдан, 2018. 192 с. 4. Практика управління закладом освіти : щомісячний спеціалізований журнал. URL: <http://m.edirshkoly.mcfr.ua>.

А. В. Гривко